

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

A P A R E:

În fiecare Duminică.

INSERȚIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

P. T. abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentului sunt din nou cu toată insistența rugați să-și achite restanțele. Administrația.

Marea industrie ungară.

(Urmare și fine).

II. *Fabricațiunea de mașini, mijloace de transport, balanțe și industria electrotehnică* numără 201 stabilimente (127 fabrici de mașini, 3 fabrici de balanțe, 9 ateliere de căruțarie, 8 stabilimente electrotehnice, 43 stațiuni centrale de electricitate etc.) cu 453 motoare (de 46.984 cai putere). Personal: 39.364 inși. Valoarea totală a producției anuale 170.8 milioane, dintre cari 130 milioane pentru fabricile de mașini, 9.09 milioane pentru aparatele de electricitate, 2.26 milioane pentru cabluri fire izolatoare, etc.

III. *Industria varului, magnezitei, cimentului, olăriei, sticlăriei:* 407 stabilimente (292 cărămidării, 35 fabrici de sticlă, 23 fabrici de ciment) cu 530 motoare (de 15.785 cai putere). Această industrie ocupă 32.523 lucrători și funcționari.

FOIȚA

Măr și Păr.

— Din „Povești Ardelenești“ —
(Urmare.) de I. Pop-Reteganul.

Măr, însoțit de cei trei câni ai lui, a mers prin o pădure până unde văzuse o li-curire de foc. Acolo erau niște păcurari la oi.

— Bună seara! — zise Măr.

— Să ai noroc străinule! — răspuneră păcurarii, — dar' șezi cu noi aici pe butucul acesta, căci știm că ești ostenit.

— De ostenit nu sunt ostenit, căci numai de astă dimineață călătoresc. Dar' faceți bine și-mi dați puțină apă să beau, căci nu mai pot de sete.

— Apă n'avem, răspuneră păcurarii, dar' 'fi dăm să bei zăr, de care bem și noi.

Beu dar' zăr de care n'a mai beut nici-

Valoarea producției: 51.30 milioane, dintre cari 4.48 pentru var; 5.85 milioane pentru ciment; 28.60 milioane pentru cărămizi și olane; 7.32 milioane pentru sticlării.

IV. *Industria lemnului:* 400 stabilimente (235 ferăstraie, 77 tâmplării mecanice, manufacturi de mobile de lemn îndoit, 19 manufacturi de bastoane, unelte de lemn etc.) 442 motoare (20.298 cai putere). 29.288 lucrători.

Valoarea producției anuale: 95.2 milioane dintre cari 69.2 milioane pentru ferăstraie; 4.5 milioane pentru parchetărie; 10.7 milioane pentru tâmplăria mecanică; 5.04 pentru mobile din lemn îndoit, etc.

V. *Industria pielăriei și pierieriei:* 65 mari stabilimente (50 tăbăcării, 7 manufacturi de articole de piele) cu 66 motoare (1.949 cai putere și 4.930 lucrători.)

Valoarea producției anuale 30.32 milioane.

VI. *Industria textilă:* 112 manufacturi, 228 motoare (cu 12.675 cai putere), 14.285 lucrători.

Valoarea producției 53.47 milioane, dintre cari 10.6 milioane pentru lenagiuri; 21.2 milioane pentru tor-

turi și țesături de in, bumbac, cânepă iută; 12.8 pentru bumbăcăriile imprimate.

VII. *Industria hăinăriei:* 117 mari stabilimente, cu 111 motoare (248 cai putere), 3.820 lucrători. Valoarea producției 20.4 milioane, fără a socoti, nici aci cum nu s'a socotit nici în altă parte, producțiunea micii industrii.

VIII. *Papeteria* număra 54 stabilimente cu 151 motoare (de 106.25 cai putere) și 5.761 lucrători.

Valoarea totală a producției 15.95 milioane.

IX. *Industria produselor alimentare,* cea mai puternică numără 576 stabilimente, dintre cari 165 mori, 29 fabrici de zahăr, 16 fabrici de salam, 107 berării și malțării, 149 mari distilării de alcool, 144 distilării de coniac și licheruri și 10 fabrici de vinuri spumoase.

Aceste stabilimente lucrează cu 1.100 motoare, (70.011 cai putere), dintre cari 297 (cu 45.989 cai putere) pentru marile mori; 333 (cu 11.562 cai putere) pentru fabricile de zahăr; 224 (cu 5.720 cai putere) pentru distilăriile de alcool.

Numărul total al lucrătorilor 49.718 dintre cari 10.374 la mori; 6.701 la fabricile de zahăr; 19.401 la manufac-

odată, și-i plăcu, totuși însă nu ppu să nu întrebe, pentru ce n'au apă.

— Ei frate, — răspuneră păcurarii, — aici în apropiere să ține un smeu, care bea toată apa din izvorul nostru, vitele ni-să împuținează, că le mănca și el, dar' și mor de sete. Am vrut să mergem de aici, dar' nu ne lasă, ci precum a zis, nu să odihnește până-ce nu ne va mânca pe toți. Precum vedem, ne sunt numărate zilele, și ale noastre și a-le tale, căci nu te va mai lăsa să te duci de aici, cum nu ne lasă nici pe noi.

— Voi cerca să mă lupt cu el, dacă nu vor putea face câni mei nimic cu el.

— Și te-ai încumeta să-ți cerci puterile cu el?

— De când eram de opt ani, toată ziua cu câni mei am fost la vânat, am omorât ca copil urși cu ajutorul fratelui meu, dar' acum că-s voinic să nu încerc cu un smeu, am nădejde în câni mei, ca și în mine.

Nici nu găta bine vorba, când auziră

o zbierătură în pădure, de care vitele și câni păcurarilor așa s'au înfricoșat, încât toate să adunară grămadă la un loc.

— E aci smeu, — ziseră păcurarii, — iar' ne duce câte-va vite.

Atunci voinicul își strigă câni lângă sine și merse cătră smeu; când era aproape de smeu, care arunca foc din gură, îi zisă:

— Nu fi așa turbat, focul din gură-ți nu-mi strică, numai mă încălzește, căci nu 'mi-e frică de tine.

— Cine ești tu de-mi stai în cale? — întrebă smeu, — doar' nu ești tu Măr sau Păr cu câni lor?

— Eu sunt, — răspunse voinicul, — dar' ce ai tu cu oamenii aceștia de omenie, de nu le dai pace să trăiască de pe o zi pe alta?

— Vreau să trăiesc și eu binc mai ales azi, când te voi mânca și pe tine cu câni-ți cu tot, — zise smeu.

— Așa? — răspunse Măr; — își strigă

turele de tutun; 3.699 la berării; 4 136 la distilările de alcool.

Milioane coroane.

Valoarea totală a producției: 645.9 dintre care pentru mori 359.4
• fabrici de zahăr 60.9
• cărnățării 9.7
• tutunuri 103.19
• berării 29.4
• destil. de alcool 47.68
• „ „ coniac 11.8
• fab. de vin spum. 2.63

Mai sunt în afară de aceasta 15.000 mori mici și mii de distilerii agricole.

X. *Industria chimică* numără 182 uzine cu 338 motoare (de 9.370 cai putere) și cu 13.178 lucrători.

Valoarea totală a producției anuale 83.83 milioane, dintre cari 20.25 milioane pentru petrolul rafinat; 88.8 milioane pentru fabricile de scrobeală; 2.89 pentru clei; 4.25 milioane pentru materiale de tăbăcărie; 16.45 pentru huilerii și 25.32 pentru alte produse chimice.

Să mai menționăm *artele grafice* cu 72 mari stabilimente, ocupând 6.566 lucrători.

*

Nu ie, credem, nevoie să arătăm că dela 1898 încoace toate aceste cifre au crescut în mod considerabil.

În lipsa unei statistici amănunțite mai recente, ne mărginim a constata, după evaluările oficiale, că dela 1898 încoace s'au mai întemeiat în Ungaria:

Anul	Fabrici noi	Capital total de prima stabilire
1899	38	34,916.240
1900	48	25,435.000
1901	30	25,435.000
1902	24	7,000.000
1903	16	5,000.000
1904	26	17,000.000
1905	20	15,500.000

apoi câinii: Na Florian! Na Cioban! Na Frunză-de-măgheran! prinde-ți-l și țineți-l!

Numai aceasta o așteptară și câinii: îndată săriră la el și-l prinseră de grumazi. Măr să duse și îi tăia capul.

Trupul l'a dat la câni, iar' capul l'a ars și oasele le-a pisat tot praf și praful l'a suflat în vânt.

Bucuria păcurarilor era nespūsă de mare, căci acum nu aveu de cine să teme, își puteau prăsi vitele în ticnă. Li mulțămiră foarte și-l rugară să primească dăruința jumătate din vitele dela ei.

Măr nu s'a învoit nici cum, dar' numai așa scăpă de ei făgăduindu-le, că le primește când să va reîntoarce.

După aceea-și luă rămas bun dela ei și plecă.

A mers iar' o bucată bună de vreme, până-ce într'un târziu a ajuns într'un sat; a tras la o muiere bătrână, și a rugat-o de conac pese noapte. Bucuros la primit bătrâna, căci era și ea cu frica lui Dzeu și primitoare de străini ca Românul.

Când înseră, Măr scoase din traistă ce

Acestea nu sunt de cât cifre foarte sumare, cari pe de asupra nu arată creșterea fabricelor mari. Și totuși iele vor crește repede, pentru-că guvernul ungar a luat un întreg ansamblu de măsuri pentru a grăbi dezvoltarea industriei naționale, pupă un vast program cu îngrijire studiat.

Nutrirea, îngrijirea și folosirea cailor.

După-cum știm calul prin serviciile sale, aduce foloase însemnate economiei. Folosul ce ni-l aduce calul este învederat prin munca ce o săvârșește el, putându-să întrebuința în diferite forme. Fiind el numărat între animalele cari ocupă loc de frunte în economie — m'am hotărât a vorbi ceva în acest articol despre nutrirea, îngrijirea și folosirea cailor.

Economii noștrii mai bătrâni cari să ocupă cu creșterea cailor, precum și aceia cari îi întrebuințează în economie — știu că calul este un animal mai alegător în mâncări (nutrețuri) decât celelalte vite cornute. Calul alege numai cele mai bune fire din nutreț, ear' celelalte le risipește și le lapadă ca ogrinji, precum și ovăsul nu îl sfărâmă tot, ci o parte însemnată din acela îl înghite numai așa. Aceasta este urmarea, că în urma hrănirii cailor rămân atâția ogrinji, unde pentru aceea scociorăsc galițele cu atâta lăcomie prin locul unde au mâncat caii.

Cine voește a încungiura această risipă (izidă) de fân sau de ovăs e bine să se tae fânul mărunțel și apoi să se sfarme sau macine ovăsul în mărimea boabelor de păsat, astfel amestecându-se amândouă cu paie — fie acelea de orz sau ovăs — să se dea cailor.

biet a fost vânat, și s'a rugat de bătrâna să facă bine să-l lase să-și gătească cum-va carnea de vânat.

Bătrâna a luat-o și a pregătit-o ea. Când gândi Măr că acum va fi friptă carnea, zise bătrâna:

— Mamă! dar' de unde ași putea cumpăra puțină pâne de-aici, eu nu știu rândul; n'ai face bine să te îngrijești dta? iată aici câți-va bani.

— Oh dragul meu! foarte bucuros și-aș da eu și nu te-aș lăsa să-ți cheltuești banii, căci un călător are lipsă de bani, dar' zău n'am, și nici nu vei putea căpăta la noi. Căci crede-mă, dragul meu, nici noi de mult nu mâncăm pâne. Aici în pădure este un taur sălbatic, care ne strică toate bucatele, și care rămân le lăsăm noi pe câmp să se strice, fiindu-ne frică de acel taur. Din aceea pricină nici nu punem pe câmp nimic, de vr'o câți-va ani, ci trăim și noi ca vai de noi; de dus, iar' nu ne-ar plăcea să ne ducem din satul acesta, căci aici ne-am născut. Multe nenorociri s'au întâmplat și cu oamenii, căci pe care l'a văzut numai, n'a mai scăpat de coar-

Felul acesta de nutrirea să practică deja de mult timp prin alte țări mai cultivate ca d. e. în Anglia unde economii pun mare preț pe îngrijirea cailor. Cai mai frumoși au însă Danezii, cari ce e drept și îngrijesc de ei cum să cuvine. Afară de hrana obicinuită ei — Danezii — le dau de 2—3 ori pe săptămână cailor câte o mână de sămânță de urzici amestecată în ovăs, în urma căreia caii capătă carne și păr frumos.

Mai e de însemnat și aceea, că caii slabi la gură rod rău ovăsul, mult risipesc din el pentru-că nu-l pot roade cum să cade, ear' cel înghițit nedumicat ese din ei în balegă nemistuit.

Este în interesul economilor cari au cai, pentru a evita această daună este recomandabil a înmuia ovăsul în apă și îndată ducă-ce s'au umflat grăunțele, îl putem da să-l mănec, în cazul, că el a fost pus în apă caldă, trebuie să stăm până să răcește.

Economii cei mari au aflat mijlocul următor pentru-ca să capete caii păr frumos. Înainte de a să desprimăvăra, ei — economii — fierb în fiecare săptămână de două-ori câte un pumn bun de sămânță de in în 7 litri pentru fiecare cal, și să dă cailor călduță să o bea. După patru săptămâni, repetându-să această doftorie caii năpârlesc ușor și capătă un păr lucitor — având să nțelege hrana suficientă.

Fiind calul un animal foarte folositor omului, el trebuie întrebuințat cu precauție și să nu-l forțăm nici-odată a trece peste puterile lui. Oamenii bătrâni și cu experiență zic, că: caii tineri să învață numai cu încetul la tras, jucându-să așa zicând.

Mânzul în etate de 2½—3 ani

nele și de picioarele celui taur sălbatic. Vei mânca carnea și fără pâne, cum mâncăm și noi ce biet avem.

— Cum puteți duce fără pâne? — întrebă Măr.

— Vai de traiul nostru, — răspunse baba, — Dzeu să ferească pe toată lumea, să nu ajungă ce am ajuns noi.

— Apoi fi bună mamă și-mi spune despre taurul acela ce știi. Unde să ține? Când vine? Cum știți că vine? Mare e? și altele, din cari ași putea cunoaște mai bine acel taur.

— Lasă-l năpustului, — zise bătrâna, — să te ferească D-zeu să nu-l cunoști, ci să fii totdeauna ocolit de el. Dar' dacă vrei să știi, iată-ți spun. E un taur mare, cu părul sur — aci să întrerupse bătrâna făcându-și cruce zicând Doamne ferește-ne, — precum zisei e cu părul sur, cu două coarne de câte o jumătate de stânjin de lungi și de largi și cu un ochi în frunte și cu dinții ca la porcii cei sălbatici, așa spun care l'a văzut mai de aproape. Să ține aici în pădurea de lângă sat, și pe câmp, mai ales acum când

să poate — cu băgare de seamă — pune la lucru mai ușor. Când voim a învăța un mânz la ham pentru prima dată îi punem în cap un frâu și îl înhăimăm, dar' nu pentru a trage la căruță sau trăsură, ci să meargă liber pe lângă ceialalți cai, spre a să deda cu hamul și cu huruitul carului. La orice lucrare trebuie dedați cu încetul și după aceea tot mai tare, dar' nici-când nu trebuie mânat — cât de bun fie calul — până nu mai poate de obosit.

După mâncare îndată nu e bine a-l pune la nici o muncă, să-i dăm timp de odihnă cel puțin o oară, ca să-i ticnească mâncarea. Îndată după muncă grea nu-i ertat să-i dăm de mâncare, cu atât mai primejdioasă i-ar fi apa — cam un sfert sau o jumătate de oră să-i dăm timp de recreare, când apoi să i-se dea mâncarea.

Calul merit pentru muncă grea nu-i ertat să flămânzească nici să înșătoșeze, căci la muncă neconținută să recere nutremânt întăritor tot mereu, știut fiind, că prin lucrare mâncarea să asimilează în corp cu grabire. Supus fiind calul la fugă repede trebuie din când în când oprit ca să răsuflă și să-și improspăteze plumănilor. Dacă desprindem caii asudați trebuiesc șterși cu un ghem de pae până să svântă, ear' după aceea acoperiți cu țoluri, ca să nu răcească.

În cât privește adăpatul cailor, acela ar trebui să se întâmple la anumite timpuri, ca nu odată să fie prea setos și să bea mai mult decât ar trebui, ci să fie cam pe o formă timpul dela un adăpat până la altul. Îngrijit fiind calul după-cum să recere, el este animalul cel mai curajos, frumos și de folos.

N. Hamsea.

e iarba verde pe câmp mai mult e acolo decât în pădure. Apoi când e aci îl cunoaștem după sbierătura lui cea urită, prin care ne dă de știre, să nu mergem nici unul afară din sat, că apoi e capăt de acela, care să duce.

— Unde l-aș putea întâlni? întrebă Măr.

— Ba să te ferească D-zeu; și ce te-ar duce păcatele să-l întâlnești.

— Aș vrea să-l omor.

— Poate și-ai urit zilele?

— Ba aș vrea eu să-i iau zilele.

— Lasă-te dragul meu de așa gânduri căci cu acela nu să poate lupta nimeni, au cercat oamenii dela noi, s'au dus mulți, satul mai tot cu furcoale, cu topoare și cu coase, dar' abia jumătate s'au întors vii pe ceialalți ia omorât.

— Eu totuși mă încred în câinii mei.

A cinat, apoi ia făcut bătrâna pat și s'a culcat, de s'a mai odihnit, căci s'a fost os-tenit.

(Va urma).

ADMINISTRAȚIA DOMENIULUI COROANEI

LA EXPOZIȚIA GENERALĂ
ROMÂNĂ DIN BUCUREȘTI

(Urmare.)

Asemenea să dă o deosebită atenție creșterii animalelor și îmbunătățirii vitelor locuitorilor. În scopul din urmă să pune gratuit la dispozițiunea lor reproducători și să organizează concursuri anuale de vite pe fiecare domeniu, cu premii date de Domeniul Coroanei.

Dom. Coroanei dispune de 6.800 capete de vite în valoare de aproape 800.000 lei, dintre care o bună parte e destinată numai pentru prăsilă.

În vederea cultivei intensive ce să face, creșterea vitelor să practică cu un viu interes. Pe lângă îmbunătățirea raselor indigene prin selecțiune, hrană și îngrijire deosebită, s'au adus pe fiecare domeniu reproducători streini din toate speciile de animale.

În alegerea lor s'a ținut seamă de scopul urmărit, care e determinat de trebuințele domeniului și de cerințele comerciale. Astfel pe domeniul Șegarcea s'a înființat o herghelie mai mare în care să cresc cai de $\frac{1}{2}$ sânge englez și cai de tracțiune, de rasă percheronă și ardeneză. Să cresc și cai arabi sau anglo-arabi, spre a servi ca reproducători în folosul sătenilor.

Din rasa bovină s'au adus tauri și vaci de Algau la Lăptăria dela Periș, de pe domeniul Cocioc, iar' la celelalte moșii să crește rasa Pinzgau și în deosebi rasa moldovenească.

Tot așa să țin oi și porci în număr mare, aleși din cele mai bune rase, ca Merinos, Yorkshire, Mangalița și altele.

Industriile anexe agriculturii, ca lăptăria, frânghieria, olăria, atât țărănească cât și mai fină, țiglară, împletiturile în richită și altele, progresează pe zi ce trece.

Pădurile cu o suprafață de 80 mii 264,6500 hectare, care sunt nu numai un izvor de bogăție, ci și o podoabă a domeniilor, să exploatează după amenajamente aprobate de Ministrul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, și decretate de M. S. Regele. Pentru o mai lesnicioasă exploatare s'au construit căi ferate funiculare, drumuri, canale și alte mijloace de transport, iar pentru a ridica mai mult valoarea comercială a lemnului, s'au făcut numeroase instalațiuni și s'au introdus diferite industrii.

Pentru dezvoltarea exploatarei pădurilor, Administrațiunea Domeniului Coroanei s'a servit de vechea firmă G. Eichler, stabilită în țara românească de mai bine de 20 de ani și cu care Domeniul Coroanei a fost dela început în relațiuni de afaceri, mai ales pentru

lemnul de rezonanță, adică a scândurilor subțiri și elastice, care intră în construcțiunea pianelor, vioarelor, etc. Fabricarea acestui articol s'a dezvoltat în vremea din urmă în țară, grație în mare parte exemplului dat de Domeniul Coroanei.

Astăzi să produc pe domenii afară de lemn de lucru și de construcție, scânduri de rezonanță pentru pian, și, tot cu concursul firmei de mai sus, s'au înființat ateliere și fabrici pentru mobile de tot felul, pentru obiecte de gospodărie, unelte de lucru, jucării de copii, păpuși și altele.

Scândurile de rezonanță să exportează în cantități tot mai mari în Franța, în Anglia și în America.

Fabricațiunea de jucării și de păpuși datează numai de 6 luni. S'a luat pildă dela orașul Nürnberg și împrejurimile lui, unde aceasta fabricațiune formează un mijloc de câștig pentru mulți locuitori.

Prin introducerea acestei industrii s'a dat ocupațiune femeilor și copiilor din cât. Găinești de pe Domeniul Mălini, care nu pot munci la pădure sau în ferestre. Până acum lucrează peste 80 de băieți și fete cari au terminat cursurile școlare, sub conducerea unor măestri străini aduși pentru ai iniția și învăța.

Au fost multe greutăți, dar' au fost învinse prin stăruința aceleiași firme, așa în cât e speranță că în curând să va reduce importul acestui articol care să aduce încă în cea mai mare parte din străinătate.

Ca și în celelalte ateliere s'a dovedit și aci, din jucăriile și păpușile făcute cu caracter românesc, că țara noastră e îndemnată, în industrie, și că dacă e bine îndrumat ajunge a fi un vrednic lucrător industrial. Această destoinicie o arată și modelele și reproducțiile de școli și biserici, lucrate tot de micii țărani de pe Domenii, și epuse în Pavilionul Domeniului Coroanei.

În rând cu acesta, să urmărește cu același interes regenerarea pădurilor și în deosebi plantațiunile, pentru care s'au înființat numeroase pepiniere pe toate domeniile. La Sadova s'au plantat cu salcâm pe o suprafață de 816⁰⁰⁰ hectare nisipurile sburătoare — cari amenințau să acopere terenuri de cultură — transformându-le în păduri cari dau de pe acum un venit destul de însemnat.

Industriile silvice și cele agricole, ca: lăptăria, frânghieria, olăria, ceramica, țiglară, împletiturile de richită, sunt în plină dezvoltare. La întemeierea lor s'a avut în vedere atât sătenii, cărora, li-se oferă astfel noi mijloace de câștig, cât și copiii lor care sunt de câștig, cât și copiii lor care sunt primiți la învățătură. Unora li-să dă chiar indemnisație pen-

tru ai atrage la aceste meserii, cari sunt tot atât, dacă numai rentabile cu agricultura. Mulți dintr'ânșii care ies calfe, trec pe alte domenii ca ajutoare, sau lucrează la particulari; alții exercită chiar meseria pe socoteala lor.

(Va urma.)

DIN RUSIA.

Un individ a aruncat o bombă asupra prefectului din Moscva, apoi a luat-o la fugă. El a fost prins, după-ce să apăruse cu revolverul. Rănit și el fu transportat la spital. Prefectul a rămas neatins. Atentatorul nu vrea să-și spună numele.

În fața fabricii de gaz din Vala mai multe persoane înarmate au atacat pe directorul fabricii. Atentatorii au tras patru focuri de revolver și s'au făcut nevăzuți. Directorul fabricii a fost ucis.

Tribunalul militar a condamnat la moarte prin ștreang 4 persoane acuzate de crime. Un preot a vizitat pe condamnați, cari iau declarat că mor nevinovați. Preotul a comunicat aceasta tribunalului militar care a amânat execuția.

Între stațiile Ciomathy și Lanciuty au sărit în trenul ce venea dinspre Baum opt tâlhari, cari au jefuit pe pasagerii de classa II. Tâlharii au oprit apoi trenul, au rănit pe conductorii și sărind din tren, au dispărut în pădurea apropiată.

Din Wladivostok s'a anunțat: Tribunalul militar a terminat procesul celor 107 artileriști de cetate cari s'au răscolat la 23 Octomvrie anul trecut. În cursul înterogatoriilor conducătorul revoltei a reușit să scape. 43 au fost condamnați la închisoare, 44 la transferare în batalioanele de pedeapsă și parte au fost achitați.

Luni s'a ținut o întrunire la universitatea din Kiew la care au luat parte 1500 persoane cu toată oprirea conziliului de profesori și a guvernatorului. Rectorul a invitat pe cei întruniți să se împrăștie dar' aceștia au refuzat. Conziliul profesorilor a decis închiderea universității.

Știri de tot felul.

Urcarea salarelor învățătorilor. Ministrul Apponyi a cerut în ultimul conziliu de ministrii 6 milioane coroane pentru urcarea salarelor învățătorilor. Wekerle la început s'a opus, dar' pe urmă s'a învoit. »(Drapelul«).

Premiul „Lucafărului“. Dl Oct. Goga, drept răscumpărare a obicinuiteleor invitări de nuntă, a pus la dispoziția »Lucafărului«, suma de 100 cor. pentru cea mai bună povestire sau poe-

zie, ce s'a va trimite redacției până la 1 Ianuarie 1907. v. Bucățile admise la concurs s'a vor publica în revistă, iar' la urmă o comisie de oameni pricepători va hotărâ care dintre autori merită premiul. Vor fi preferite subiectele luate din viața Românilor din Ungaria.

*

Cununie. Dl N. Stârc, ales preot în Pricaz își va serba cununia Duminecă în 18 c. cu dșoara Opreana Davidescu. Să fie într'un ceas cu noroc.

*

Teatru la Orăștie. Meseriașii români din Orăștie vor aranja Sâmbătă seara în 24 l. c. o reprezentațiune teatrală în sala »Transilvania« din loc. Să va juca, piesa teatrală »Cărăbușul« vodevil în două acte, prin dșoarele Marița Lupan, Ioana Bogdanescu și de dnii Lad. Roșca, Nic. Oprișiu, Nic. Țipan și Petru Tâmpa.

*

Tîrgul de hoare și expoziția dela Timișoara. La 7 Octomvrie s'a încheiat tîrgul de hoară și expoziția de mașini agronomice, aranjată în Timișoara de cătră reuniunea agronomică a comitatului Timiș. Atât tîrgul de hoare cât și expoziția de mașini agronomice a succes peste așteptare. Hoarele de rassă ce s'au expus, au și fost vândute în cea mai mare parte. Tîrgul de hoare a fost încopciat cu premii și a fost bine frecventat. Pe sama statului s'au cumpărat hoare de rassă în preț de 32000 coroane, iar' reuniunea agronomică a cumpărat hoare de rassă în preț de 2000 coroane și 1000 ouă de clocit. Socotind și cumpărările făcute de privați, s'au vândut hoare în preț de 7—8000 coroane cu ocaziunea aceasta au fost expuse și unele mașini economice noi, cari au fost explicate de cătră profesorul școalei agronomice din Dobrișin, P. Sporzon. („Econ.“)

*

Himen. Joi, în 8 Noemvrie n. crt. (ziua sf. Dumitru) și-a sărbat cununia religioasă în biserica catedrală din Sibiu d-soara *Elena Cunțan*, profesoară a școalei civ. de fetițe și fica dlui profesor seminarial Demetriu Cunțan cu dnul *Eduard Brabec*, c. și r. locotent și profesor la școala reală sup. de stat din Troppau. Mirii, în loc de anunțuri de căsătorie, au dăruit 10 cor. fondului Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace.

*

18-a adunare generală ordinară a »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu« s'a va ținea pentru anul curent în comuna Bradu. (Sibiu).

*

Biserică închisă de dragul unei cârciumi. Fapt rovoltător să descrie în »Neamul românesc.« în comuna Păușești-

Măglaș (județul Vâlcea, România) s'a zidit cu mari jertfe o biserică frumoasă, dar' s'a întâmplat că chiar la poarta dela curtea bisericeii era o cârciumă de unde scârțuiturile de vioară ale lăutarilor și strigătele scârboase ale bețivilor s'a auziau până în biserică. Trebuia deci închisă această crășmă. Dar' nici primăria, nici celelalte autorități mai înalte administrative n'au dat ascultare rugărilor de a să închide lăcașul iadului din fața casei lui Dumnezeu. Atunci episcopul de Râmnic a poruncit mai bine să se închidă biserica, decât să stea deschisă lângă crășma murdară. Și de fapt dela Dumineca Rosaliilor până în prezent biserica de acolo stă închisă, de dragul unei cârciumi. Să sperăm că autoritățile și poporul din comună vor pune în grabă capăt acestei stări păgâne.

*

La »Fondul Victor și Eugenia Tordășianu« pentru înzestrarea fetelor sărace au mai dăruit Preacuvioșiile lor dnii archimadriți vicari episcoposti Filaret Musta din Caransebeș și Vasile Mangra din Oradea-mare, fiecare câte 10 cor. Ilie Moga, paroch (Săsciori), Cicolae Hința, paroch (Sebeșel), Ioan Moga, anteprenor, I. I. Ioan Moga, propr. (Capâlna) Eliseu Colhon ec. (Laz), fiecare câte 1 cor.; Nicolae Răchișan, comerciant (Săsciori) 50 bani și Octavian Berghezan, not. (Loman) 40 bani.

Mai departe Ioan Părău, măestru croitor și domnișoara Constanța Buzdughină, ambii membrii ai corului »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, răs-cumpără anunțurile de logodnă cu 2 cor. dăruite »Fondului Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace«.

*

Cărțașii. Muncitorul dela minele din Săcărâmb Alex. Bist a junghiat cu cuțitul pe soții săi George Lazar și Ioan Muntean pentru că aceștia jucaseră joc fals în cărți despoindu-l de parale.

*

Al 97-lea! Cassariatul »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu« a solvit ajutorul statutar după membrul răposat Catarina Cozac n. Horváth.

- Acesta este al 97-lea caz de moarte la sinul Reuniunii române de înmormântare Sibiene.

*

Victimele animalelor sălbatice. Ziurul »Times of India«, publică statistica anuală a victimelor animalelor sălbatice, în Industan, în decursul anului 1905. Să ridică la 2054 numărul acestor victime, pe când în anul 1904 era de 2157. Și anume: 48 de inși au fost omorâți de elefanți, 153 de lupi, 401 de leoparzi, și în sfârșit 786 de inși au fost sfâșiați de tigri. Această statistică

nu cuprinde victimele șerpilor, cari sunt în număr de 21.797 față de cifra din anul 1904 de 21.880. Lecuirea cu permanganat de potasiu inventată de Sir Lauder Brunton, dă bune rezultate. De trei ani de zile, de când s'a aplică, s'a micșorat simțitor numărul victimelor reptilelor noastre. În total însă, animalele sălbatice ale Industanului, la un loc, au făcut mai puține victime timp de un an într'o populație de 300,000.000 suflete, — de cât țarismul rusec într'o lună.

Nr. 988—1906.

Concurs.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român va da pentru anul școlar 1906—1907 un *stipendiu de 200 cor.* din »Fundațiunea Georgiu Boieriu« din Vad pentru un elev de naționalitate română, ce urmează la vre-una din școalele medii din patrie, având preferință, în înțelesul literelor fundamentale, rudele fericitului fundator.

Cererile pentru acest stipendiu să vor înainta Comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (Nagyszeben) str. Morii Nr. 6., până la 1 Ianuarie 1907 st. n. însoțite de următoarele acte:

- Certificat de botez;
- Certificat de pe a. școl. 1905/6;
- Certificat de paupertate;
- Actele cari să constate înrudierea cu fericitul fundator.

Cererile intrate după terminul de 1 Ianuarie 1907 nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, din ședința comitetului central al »Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.«

I. Sterca Șuluțiu,
prezident.Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Dum. 24-a după Ros., gl. 7 sft. 2

Dum	5 M. Galacțion	18 Otto
Luni	6 C. Pavel	19 Elisabeta
Marti	7 S. 33 mart.	20 Felix
Merc.	8 † Ar M. și Gav.	21 Intr. în bis.
Joi	9 M. Onesifor	22 Cecilia
Vineri	10 M. Orest	23 Clemente
Sâmb	11 M. Mina Vict.	24 Ioan

Redactor resp. GEORGE SUCIU.

Tergurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 18—24 Noemvrie st. n. 1906.

In 18 Noemvrie st. n. c. Czibakháza, Fegyvernek, Jászládány, Kóka, Seprős, Szegvár, Temerin, Torna, Zenta. — **19.** Alsókubin, Bezdán, Felsőló, Felvincz, Fülek, Gernyeszeg, Gyöngyös, Hajduböszörmény, Harasztkerék, Háromfaagarév, Horgos, Jolsva, Királyfalva, Kikomárom, Lelesz, Lovászpátona, Magyargorbó, Nagybóbróc, Nógrád, Pruska, Sárbogárd, Sopron, Sümeg, Szalka, Szászhalom, Szegszárd, Szenicz, Szentágota, Szentantal, Szentpéter (Komárom megye), Szil Tiszaszentimre, Ujbéla, Ujaánya, Zeliz, Zólyom. — **20.** Bavaniste, Beczkó, Erzsébetváros, Gelej, Handlova, Kassa, Kőrösbánya, Nagytapolcsány, Nyitraujlak, Paks, Szamosnagyboroszló, Szt-elek, Szigetvár, Sziszek (Zagráb.), Ujvároska, Ungvár, Zagyvaróna. — **21.** Balmazújváros, Barátfalva, Beszterce, Csákiágorbó, Érsekújvár, Kápolnás, Mány, Pered, Sóskut, Szatmárnémeti. — **22.** Almás (Bácsm.), Bodrogkeresztur, Cziffer, Magyaragyzsombor, Mátéóc, Nagybecskerek, Szécsen, Torna, Ujfehértó, Verebely. — **23.** Csenger, Mezőkomárom, Nyitrahajna. — **24.** Dunaadony, Gyetva, Sajtény, Szomolnok.

Nu-s bani aruncați,

ci un capital sigur cu dobândă ceea-ce cheltuim pentru Emulziunea lui Scott, fiind-că o viață bună și plină de sănătate este totdeauna mai prețioasă decât o avere. Emulziunea lui Scott conține cel mai bun oleiu de ficat de știucă norvegian și singur acesta să folosește la pregătirea Emulziunei lui Scott. Este rezultatul experiențelor câștigate în decurs de 30 ani. Această medicină are o putere de vindecare ne mai pomenită și unde e de lipsă de vindecare sau este lipsă de a împrăștia ori-ce pericol de boală, ajungi urgent la rezultat sigur. Cu oleiul comun de știință nici-când nu să poate ajunge rezultatul sigur ca și cu Emulziunea lui Scott.

Pescarul cu o știucă mare pe spate e semnul de garanță pentru veritabila Emulziunea lui Scott.

Cu provocare la această foaie și trimițând înainte 75 fil. în marce postale să trimiț franco sticle de probă dela:

Dr. BUDAI EMIL, „Stadtapotheke“ BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCZA 34.50

Prețul sticlei originale 2 cor. 50 fileri.

(594)

Să capătă în toate farmaciile.

6—28

!Tusea!

Cine nu vrea s'o ia în samă păcătuește contra sănătății proprii!

Caramelele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazi“, sunt încercate și recomandate de toate autoritățile medicale ca mijloc contra tusei, răgușelei, catarhului, flegmei și a catarhului cronic de grumazi. —

5420 atestate dovedesc că împlinesc ceea-ce promit. —

Pachetul de 20 și 40 bani să capătă la farmacia domnului

JOSEF GRAFFIUS,
ORĂȘTIE (Szászváros).

CINE SUFERE de RHEUMA, ISCHIAS și PODAGRĂ să cumpere o sticlă de

Podagra-Fluid

(595)

alui Dr. FLESCH,

5—36

care vindecă cu siguranță podagra, rheuma, dureri de mâni, picioare și spate, precum și slăbiciuni de mâni, picioare și umflături.

Efectul să observă în timp scurt.

Să afle de vânzare în farmacia „Coroana maghiară“ alui Dr. E. M. FLESCH în Győr, Strada Baros nr. 24.

O sticlă cu un conținut de 1½ decilitru costă 2 cor. Sticle familiare (pentru folosire îndelungată) 5 cor. — Comanda de 3 sticle mici sau 2 familiare să expedieze franco.

37 cloțani morți

a aflat J. Sohr din Oberaula după împrăștierea renumitei paste

„RATTENTOD“ „MOARTEA CLOȚANILOR“

(FELIX IMMISCH, Delitzsch).

Să capătă în pachete cu câte 60 fil. și 1 cor. 60 fil. la farmacia

5—7

NICOLAE VLAD
din Orăștie (Szászváros).

CUMPĂRAȚI!

Biblioteca „Bunul Econom”

Din această bibliotecă se pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile».
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor».
3. »Sămânța plantelor agricole și sămânatul lor».
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor».
5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală».
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a ale îmbunătăți».
7. »Agricultura generală. Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul».
8. »Ingrășămintele. Irigațiunile (udarea sământului)
- 9—10. »Prăsirea paserilor de casă (gălițe hoare). Găinile, curcile, găinușele (bibili-cele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)».
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara orzul, ovėsul, meiul, hirișca, cucuruzul (porumbul)».
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa, rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cor-nute și bivolilor».

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele au ase adresa la administrațiunea „Bunului econom” Orăștie, Szászváros.

Sunt potrivite pentru prelegerile publice populare și pentru toți agronomii și proprietarii de pământ.

Tipografia „MINERVA” în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA”

e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt, cu cea mai mare acurateță și cu prețuri ieftine. Totodată să ingrijește ca acelea să fie estetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, să roagă de binevoitorul sprigin al institutelor românești și al privaților.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM”
revistă ptu agricultură
industrie și comerțu.

Comandele
din afară să
efectueșco repede!

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circularare ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimare ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

„THE MUTUAL”

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decemvrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual” sunt neatacabile după doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate se plătește suma asigurată și în cas când moartea a provenit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței militare în cas de rășbel pe uscat și pe apă. Afară de aceasta acei indivizi cari sunr în armata comună ces. și reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială (honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și rășbel sunt asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din contract fără cea mai mică detragere și fără de a se plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI., Andrásy-ut 20.

Tot felul de îndrumări și deslușiri se dau cu plăcere și la administrația acestei foi. 5—52

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

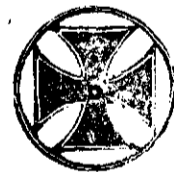
vindecă și inviorează

Deosebită atențiune

rării, că acest aparat

(191)

de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-

vindecă boale vechi

de ani.

14-9

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, sinituri de ureche, bătăie de inimă, șgârçiuri de inimă, asma, auzul greu, șgârçiuri de stomac, lipsa poșter de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența pinsomnie, epilesia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoare-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios opriț fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprefiat și cercetat. Deja eștinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. | Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la morburi cari nu sunt | folosibil la copii și femei de
mai vechi de 15 ani. | constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vnzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42, G. colțul strada Kálman.